

881 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot wijziging van de bepalingen omtrent het ontslag bij arbeidsovereenkomsten.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 30 Juni 1948.

JULIANA.

881 2

ONTWERP VAN WET

In naam van Hare Majesteit Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

WIJ JULIANA, PRINSES DER NEDERLANDEN, REGENTES VAN HET KONINKRIJK,

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de bepalingen omtrent het ontslag bij arbeidsovereenkomsten en daarmee samenhangende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Koophandel te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De artikelen van de vijfde afdeling van de zevende titel A van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek worden gelezen als volgt:

Artikel 1639e

De dienstbetrekking eindigt van rechtswege, wanneer de tijd is verstreken, bij overeenkomst of reglement, bij de wet of door het gebruik aangegeven.

Voorafgaande opzegging is in dat geval nodig:

1°. indien zulks bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement is bepaald;

2°. indien volgens de wet of het gebruik opzegging behoort plaats te vinden en daarvan niet, waar zulks geoorloofd is, bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement is afgeweken.

Artikel 1639f

Indien de dienstbetrekking na het verstrijken van de tijd, in het eerste lid van het voorgaande artikel omschreven, door partijen zonder tegenspraak wordt voortgezet, wordt zij geacht voor dezelfde tijd, doch telkens ten hoogste voor een jaar, op de vroegere voorwaarden wederom te zijn aangegaan.

Hetzelfde geldt, wanneer in de gevallen, waarin opzegging nodig is, tijdige opzegging achterwege blijft en de gevolgen van de voortzetting der dienstbetrekking niet opzettelijk zijn geregeld.

Indien een voor bepaalde tijd aangegane dienstbetrekking is voortgezet, is voor haar beëindiging voorafgaande opzegging nodig.

Voor de toepassing van het bepaalde in het vorige lid worden dienstbetrekkingen tussen dezelfde partijen, welke elkander met tussenpozen van niet meer dan 31 dagen zijn opgevolgd, geacht een voortgezette dienstbetrekking te vormen, tenzij de dienstbetrekkingen louter betreffen het verrichten van losse, ongeregelde arbeid en zij ieder voor zich binnen 31 dagen eindigen.

Artikel 1639g

Indien de duur ener dienstbetrekking noch bij overeenkomst of reglement, noch bij de wet of door het gebruik is aangegeven, heeft ieder der partijen het recht, de dienstbetrekking te doen eindigen door opzegging.

Artikel 1639h

Opzegging mag alleen geschieden tegen de dag of tegen een der dagen, bij overeenkomst of reglement of door het gebruik daarvoor

aangewezen; bij gebreke van dergelijke aanwijzing mag opzegging tegen elke dag geschieden.

De werkgever mag niet opzeggen gedurende de tijd, dat de arbeider ongeschikt is tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte, tenzij de ongeschiktheid ten minste een jaar heeft geduurd.

De werkgever mag niet opzeggen gedurende de tijd dat een meerderjarige arbeider verhinderd is de bedongen arbeid te verrichten, omdat hij, anders dan met het oogmerk om de krijgsmacht of andere overheidsdienst bij wijze van beroep te verrichten, een verplichting naleeft, hem opgelegd door de wet, of voortvloeiende uit een verbintenis door hem jegens de Overheid aangegaan, ten aanzien van 's Lands verdediging of ter bescherming van de openbare orde. Hetzelfde geldt ten aanzien van de minderjarige arbeider, indien de dienstbetrekking op het ogenblik, waarop de verhindering aanvangt, ten minste een jaar heeft geduurd.

Het bepaalde in het tweede en het derde lid is niet toepasselijk bij een opzegging, welke nodig is krachtens artikel 1639f, derde lid.

Artikel 1639i

De termijn van opzegging is gelijk aan de tijd, die gewoonlijk tussen twee opeenvolgende uitbetalingen van het in geld vastgesteld loon verstrijkt, doch niet langer dan zes weken. Deze beperking geldt niet voor zover een langere duur uit het bepaalde in de volgende leden voortspuit.

Bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement mag van de bepaling van de eerste zin van het voorgaande lid worden afgeweken, mits de termijn van opzegging niet langer zij dan zes maanden en voor de werkgever niet korter worde gesteld dan voor de arbeider. Is slechts voor een der partijen een regeling getroffen, dan geldt zij ook voor de andere; is een kortere termijn voor de werkgever bepaald dan voor de arbeider, dan geldt de langste termijn ook voor de werkgever; is een langere termijn bepaald dan geoorloofd was, dan geldt de langste geoorloofde termijn.

Onverminderd het bepaalde in de vorige leden bedraagt de termijn van opzegging voor de werkgever ten minste zoveel weken als de dienstbetrekking na de meerderjarigheid van de arbeider gehele jaren heeft geduurd en voor de arbeider ten minste zoveel weken als de dienstbetrekking na zijn meerderjarigheid tijdvakken van twee gehele jaren heeft geduurd, met dien verstande, dat uit dezen hoofde de opzeggingstermijn voor de werkgever ten hoogste 26 weken en voor de arbeider ten hoogste 13 weken zal bedragen.

Artikel 1639j

Voor de toepassing van artikel 1639i, derde lid, worden dienstbetrekkingen geacht eenzelfde, niet onderbroken dienstbetrekking te vormen:

a. indien zij bestaan hebben tussen dezelfde partijen en elkander met tussenpozen van niet meer dan 31 dagen zijn opgevolgd, tenzij de dienstbetrekkingen louter hebben betroffen het verrichten van losse, ongeregelde arbeid en zij ieder voor zich binnen 31 dagen zijn geëindigd;

b. indien een zelfde arbeider achtereenvolgens in dienst is geweest bij verschillende werkgevers, die redelijkerwijze geacht moeten worden ten aanzien van de verrichte arbeid elkanders opvolgers te zijn;

c. in geval van herstel der dienstbetrekking ingevolge artikel 1639r.

Artikel 1639k

Van het bepaalde in de artikelen 1639f, derde en vierde lid, 1639i, derde lid, en 1639j mag slechts worden afgeweken bij collectieve arbeidsovereenkomst of bij regeling door of namens een bevoegd publiekrechtelijk orgaan.

Echter mogen de in artikel 1639i, derde lid, bedoelde termijnen bij schriftelijke overeenkomst of reglement worden verlengd, mits de termijn van opzegging voor de arbeider niet langer zij dan 6 maanden en voor de werkgever niet korter worde gesteld dan op het dubbele van die voor de arbeider. De tweede zin van artikel 1639i, tweede lid, is op deze verlenging van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1639l

De dienstbetrekking eindigt door de dood des arbeiders.

Artikel 1639m

De dienstbetrekking eindigt niet door de dood des werkgevers, tenzij uit de overeenkomst het tegendeel voortvloeit. Echter zijn zowel de erfenamen des werkgevers als de arbeider bevoegd de dienstbetrekking, voor een bepaalde tijd aangegaan, door opzegging met inachtneming van de bepalingen der artikelen 1639h en 1639i te doen eindigen, als ware zij aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 1639n

Indien een proeftijd is bedongen, is ieder der partijen, zolang die tijd niet is verstreken, bevoegd de dienstbetrekking onmiddellijk te doen eindigen.

Elk beding, waarbij de proeftijd niet voor beide partijen gelijk, of wel op langer dan twee maanden gesteld wordt, alsmede elk beding, waarbij tussen dezelfde partijen een nieuwe proeftijd wordt aangegaan, is nietig.

Artikel 1639o

Ieder der partijen kan de dienstbetrekking zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen doen eindigen, doch de partij, die dit doet zonder dat de wederpartij daarin toestemt, is schadeplichtig, tenzij zij de dienstbetrekking aldus doet eindigen om een dringende, aan de wederpartij onverwijld medegedeelde reden.

Eveneens is schadeplichtig de partij, die door opzet of schuld aan de wederpartij een dringende reden heeft gegeven om de dienstbetrekking zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen te doen eindigen, indien de wederpartij van die bevoegdheid heeft gebruik gemaakt of de rechter op die grond krachtens artikel 1639w de arbeidsovereenkomst ontbonden heeft verklaard.

Ingeval een der partijen schadeplichtig is, heeft de wederpartij het recht de in artikel 1639r genoemde schadeloosstelling alsook een volledige schadevergoeding te vorderen.

Artikel 1639p

Voor de werkgever worden als dringende redenen in de zin van het eerste lid van het voorgaande artikel beschouwd zodanige daden, eigenschappen of gedragingen van de arbeider, die ten gevolge hebben, dat van de werkgever redelijkerwijze niet kan gevergd worden de dienstbetrekking te laten voortduren.

Dringende redenen zullen onder andere aanwezig geacht kunnen worden:

1°. wanneer de arbeider bij de afsluiting der overeenkomst de werkgever heeft misleid door het vertonen van valse of vervalste getuigschriften, of deze opzettelijk valse inlichtingen heeft gegeven omtrent de wijze waarop zijn vorige dienstbetrekking is geëindigd;

2°. wanneer hij, in ernstige mate, de bekwaamheid of geschiktheid blijkt te missen tot de arbeid, waarvoor hij zich heeft verbonden;

3°. wanneer hij zich ondanks waarschuwing overgeeft aan dronkenschap of ander liederlijk gedrag;

4°. wanneer hij zich schuldig maakt aan diefstal, verduistering, bedrog of andere misdrijven, waardoor hij het vertrouwen des werkgevers onwaardig wordt;

5°. wanneer hij de werkgever, diens familieleden of huisgenoten, of zijn medearbeiders mishandelt, grovelijk beledigt of op ernstige wijze bedreigt;

6°. wanneer hij de werkgever, diens familieleden of huisgenoten, of zijn medearbeiders verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met de wetten of de goede zeden;

7°. wanneer hij opzettelijk, of ondanks waarschuwing roekeloos, des werkgevers eigendom beschadigt, of aan ernstig gevaar blootstelt;

8°. wanneer hij opzettelijk, of ondanks waarschuwing roekeloos, zich zelf of anderen aan ernstig gevaar blootstelt;

9°. wanneer hij bijzonderheden aangaande des werkgevers huishouding of bedrijf, die hij behoorde geheim te houden, bekend maakt;

10°. wanneer hij hardnekkig weigert te voldoen aan redelijke bevelen of opdrachten, hem door of namens de werkgever verstrekt;

11°. wanneer hij op andere wijze grovelijk de plichten veronachtzaamt, welke de overeenkomst hem oplegt;

12°. wanneer hij door opzet of roekeloosheid buiten staat geraakt of blijft de bedongen arbeid te verrichten.

Bedingen, waardoor aan de werkgever de beslissing zou worden overgelaten of er een dringende reden in de zin van artikel 1639o, eerste lid, aanwezig is, zijn nietig.

Artikel 1639q

Voor de arbeider worden als dringende redenen in de zin van artikel 1639o, eerste lid, beschouwd zodanige omstandigheden, die ten gevolge hebben, dat van de arbeider redelijkerwijze niet kan gevergd worden de dienstbetrekking te laten voortduren.

Dringende redenen zullen onder andere aanwezig geacht kunnen worden:

1°. wanneer de werkgever de arbeider, diens familieleden of huisgenoten mishandelt, grovelijk beledigt of op ernstige wijze bedreigt, of gedooft dat dergelijke handelingen door een zijner huisgenoten of ondergeschikten worden gepleegd;

2°. wanneer hij de arbeider, diens familieleden of huisgenoten verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met de wetten of de goede zeden, of gedooft dat dergelijke verleiding of poging tot verleiding door een zijner huisgenoten of ondergeschikten worden gepleegd;

3°. wanneer hij het loon niet op de bepaalde tijd voldoet;

4°. wanneer hij, waar kost en inwoning bedongen zijn, niet op behoorlijke wijze daarin voorziet;

5°. wanneer hij de arbeider, wiens loon afhankelijk van de uitkomsten van de te verrichten arbeid is vastgesteld, geen voldoende arbeid verschaft;

6°. wanneer hij de arbeider, wiens loon afhankelijk van de uitkomsten van de te verrichten arbeid is vastgesteld, de bedongen hulp niet of niet in behoorlijke mate verschaft;

7°. wanneer hij op andere wijze grovelijk de plichten veronachtzaamt, welke de overeenkomst hem oplegt;

8°. wanneer hij, zonder dat de aard der dienstbetrekking dit medebrengt, de arbeider, niettegenstaande diens weigering, gelast, arbeid in het bedrijf van een andere werkgever te verrichten;

9°. wanneer de voortdurende der dienstbetrekking voor de arbeider zoude verbonden zijn met ernstige gevaren voor leven, gezondheid, zedelijkheid of goede naam, welke niet blijkbaar waren ten tijde van het sluiten der overeenkomst;

10°. wanneer de arbeider door ziekte of andere oorzaken zonder zijn toedoen buiten staat geraakt de bedongen arbeid te verrichten.

Bedingen, waardoor aan de arbeider de beslissing zou worden overgelaten, of er een dringende reden in de zin van artikel 1639o, eerste lid, aanwezig is, zijn nietig.

Artikel 1639r

De schadeloosstelling, bedoeld in artikel 1639o, derde lid, is gelijk aan het bedrag van het in geld vastgesteld loon voor de tijd, dat de dienstbetrekking bij regelmatige beëindiging had behoren voort te duren.

Is het loon des arbeiders, hetzij voor het geheel, hetzij gedeeltelijk, niet naar tijdruimte vastgesteld, dan geldt de maatstaf van artikel 1637o, tweede zin.

Elk beding, waarbij ten behoeve van de arbeider een schadeloosstelling tot een lager bedrag is bedongen, is nietig.

Bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement mag een schadeloosstelling tot een hoger bedrag worden vastgesteld.

De rechter is bevoegd de schadeloosstelling, zo deze hem met het oog op de omstandigheden van het geval bovenmatig voorkomt, op een kleinere som te bepalen, doch niet op minder dan het in geld vastgesteld loon voor de duur van de opzeggingstermijn ingevolge de artikelen 1639h en 1639i, noch op minder dan het in geld vastgesteld loon voor 3 maanden.

Indien de door de arbeider verschuldigde schadeloosstelling meer bedraagt dan het in geld vastgesteld loon voor een maand of de door de werkgever verschuldigde schadeloosstelling meer bedraagt dan het in geld vastgesteld loon voor 3 maanden, kan de rechter toestaan, dat de schadeloosstelling op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald.

Van het bedrag der verschuldigde schadeloosstelling is een rente verschuldigd, berekend tegen vijf ten honderd in het jaar van de dag, waarop de dienstbetrekking is geëindigd.

Artikel 1639s

Indien een der partijen de dienstbetrekking, al of niet met inachtneming van de voor de beëindiging geldende bepalingen, kennelijk onredelijk doet eindigen, kan de rechter steeds aan de wederpartij naar billijkheid een schadevergoeding toekennen.

Beëindiging van de dienstbetrekking door de werkgever zal onder andere kennelijk onredelijk geacht kunnen worden:

1°. wanneer deze geschiedt zonder opgave van redenen of onder opgave van een voorgewende of valse reden;

2°. wanneer, mede in aanmerking genomen de voor de arbeider getroffen voorzieningen en de voor hem bestaande mogelijkheden om ander passend werk te vinden, de gevolgen der beëindiging voor hem te ernstig zijn in vergelijking met het belang van de werkgever bij de beëindiging;

3°. wanneer deze geschiedt in verband met een verhindering van de arbeider om de bedongen arbeid te verrichten, als bedoeld in artikel 1639h, derde lid.

4°. wanneer deze geschiedt in afwijking van een in de bedrijfstak of de onderneming krachtens wettige regeling of gebruik geldende getalsverhouding of ancienniteitsregeling, tenzij hiervoor zwaarwichtige gronden aanwezig zijn.

Beëindiging van de dienstbetrekking door de arbeider zal onder andere kennelijk onredelijk geacht kunnen worden:

1°. wanneer deze geschiedt zonder opgave van redenen of onder opgave van een voorgewende of valse reden;

2°. wanneer de gevolgen der beëindiging voor de werkgever te ernstig zijn in vergelijking met het belang van de arbeider bij de beëindiging.

Bedingen, waardoor aan een der partijen de beslissing zou worden overgelaten of de dienstbetrekking al of niet kennelijk onredelijk is beëindigd, zijn nietig.

Artikel 1639t

De rechter kan de partij, die schadeplechtig is geworden volgens artikel 1639o of die de dienstbetrekking kennelijk onredelijk doet eindigen, ook veroordelen de dienstbetrekking te herstellen.

Indien de rechter een zodanige veroordeling uitspreekt, kan hij bepalen voor of op welk tijdstip de dienstbetrekking moet worden hersteld en kan hij voorzieningen treffen omtrent de rechtsgevolgen van de onderbreking.

De rechter kan in het vonnis, houdende veroordeling tot herstel der dienstbetrekking, bepalen dat de verplichting tot herstel vervalt door betaling van een in het vonnis vastgestelde afkoopsom. Is in het vonnis geen afkoopsom vastgesteld, dan zal de rechter deze alsnog vaststellen, indien een der partijen daartoe een verzoek indient. Een zodanig verzoek, door de tot herstel veroordeelde partij ingediend, schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, voorzover betreft de veroordeling tot herstel der dienstbetrekking, totdat op het verzoek is beslist.

De rechter stelt de hoogte der afkoopsom met het oog op de omstandigheden van het geval naar billijkheid vast; hij kan toestaan dat de afkoopsom op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald.

Indien een afkoopsom wegens het niet naleven van een verplichting om een dienstbetrekking te herstellen op andere wijze is vastgesteld, kan de rechter het bedrag van de verschuldigde afkoopsom op verzoek van de meest gereede partij wijzigen in zodanig bedrag als hem met het oog op de omstandigheden van het geval billijk zal voorkomen en kan hij toelaten dat de afkoopsom op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald.

Artikel 1639u

Ieder vorderingsrecht krachtens artikel 1639o, derde lid, 1639s, eerste lid, en 1639t, eerste lid, vervalt na verloop van een jaar.

Artikel 1639v

Indien de dienstbetrekking is aangegaan voor langer dan vijf jaren of voor de duur van het leven van een bepaalde persoon, is niettemin de arbeider bevoegd, van het ogenblik, waarop vijf jaren sedert haar aanvang zijn verlopen, haar op te zeggen met inachtneming van een termijn van zes maanden.

Elk beding, waardoor deze bevoegdheid tot opzegging zoude worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Artikel 1639w

Ieder der partijen is te allen tijde bevoegd zich wegens gewichtige redenen tot de rechter te wenden met het schriftelijk verzoek de arbeidsovereenkomst ontbonden te verklaren. Elk beding, waardoor deze bevoegdheid wordt uitgesloten of beperkt, is nietig.

Als gewichtige redenen worden beschouwd omstandigheden, die een dringende reden, als bedoeld in artikel 1639o, eerste lid, zouden hebben opgeleverd, indien de dienstbetrekking deswege onverwijld beëindigd ware, alsook belangrijke veranderingen in de omstandigheden, welke van dien aard zijn, dat de dienstbetrekking billijkheids-halve dadelijk of na korte tijd behoort te eindigen.

De rechter willicht het verzoek niet in dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de wederpartij.

Indien de rechter het verzoek inwilligt, bepaalt hij op welk tijdstip de dienstbetrekking eindigt.

Indien de rechter het verzoek inwilligt wegens belangrijke veranderingen in de omstandigheden, kan hij, zo hem dat met het oog op de omstandigheden van het geval billijk voorkomt, aan een der partijen ten laste van de wederpartij een vergoeding toekennen; hij kan toestaan dat de vergoeding op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald.

Tegen de beschikking is generlei voorziening toegelaten, onverminderd de bevoegdheid van de procureur-generaal bij de Hoge Raad

om zich, alleen in het belang der wet, tegen die beschikking in cassatie te voorzien.

Artikel 1639x

De bevoegdheid van partijen om ingevolge artikel 1303 de ontbinding der overeenkomst met vergoeding van kosten, schaden en interessen te vorderen, wordt door de bepalingen dezer afdeling niet uitgesloten.

Artikel II

In de zevende titel A van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. Het tweede lid van artikel 1637k wordt gelezen:

Indien de arbeider na vaststelling van het nieuwe of het gewijzigde reglement weigert de verklaring af te geven, dat hij zich daarmede verenigt, wordt deze weigering aangemerkt als een opzegging van de dienstbetrekking tegen de dag, waarop het nieuwe of het gewijzigde reglement in werking zal treden. Is de tijd tussen de dag, waarop het nieuwe of het gewijzigde reglement aan de arbeider door of vanwege de werkgever ter verkrijging van de bovenbedoelde verklaring is aangeboden, en die waarop het in werking zal treden, korter dan die gedurende welke de dienstbetrekking bij regelmatige beëindiging had behoren voort te duren, dan is de werkgever schadeplechtig.

2°. Het derde lid van artikel 1637x wordt gelezen:

Aan een beding, als in het eerste lid bedoeld, kan de werkgever geen rechten ontlenen, indien hij wegens de wijze, waarop de dienstbetrekking is beëindigd, schadeplechtig is geworden.

3°. Aan artikel 1637x wordt toegevoegd een vijfde lid, luidende:

Indien een beding, als in het eerste lid bedoeld, de arbeider in belangrijke mate belemmert om anders dan in dienst van de werkgever werkzaam te zijn, kan de rechter steeds bepalen dat de werkgever voor de duur der beperking aan de arbeider een vergoeding moet betalen. De rechter stelt de hoogte van deze vergoeding met het oog op de omstandigheden van het geval naar billijkheid vast; hij kan toestaan dat de vergoeding op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald. De vergoeding is niet verschuldigd, indien de arbeider wegens de wijze, waarop de dienstbetrekking is beëindigd, schadeplechtig is geworden.

4°. Artikel 1638s, eerste lid, wordt gelezen:

Bedingen, welke de strekking hebben om een zeker bedrag van het loon op de betaaldag niet uit te betalen, zijn alleen geldig, indien zij bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement zijn gemaakt met het uitgedrukte doel om op dit bedrag te kunnen verhalen hetgeen de arbeider bij het einde der dienstbetrekking krachtens artikel 1639o, derde lid, verschuldigd mocht zijn, en indien zij voorts voldoen aan de verdere bepalingen van dit artikel.

5°. De slotzinsnede van het tweede lid van artikel 1638aa wordt gelezen:

Heeft de arbeider de dienstbetrekking doen eindigen en is hij deswege schadeplechtig geworden, dan is de werkgever gerechtigd zulks in het getuigschrift te vermelden.

Artikel III

Artikel 1195, onder 4°, van het Burgerlijk Wetboek wordt gelezen:

Het loon van arbeiders over het verschenen jaar, en hetgeen over het lopende jaar verschuldigd is, benevens het bedrag der verhoging van dat loon ingevolge artikel 1638q, alsmede het bedrag der uitgaven, door de arbeider voor de werkgever gedaan, mitsgaders de bedragen, door de werkgever aan de arbeider krachtens het bepaalde in de zevende Titel A van het Derde Boek in verband met de beëindiging der dienstbetrekking verschuldigd;

Artikel IV

In de vierde afdeling van de vierde titel van het eerste boek van het Wetboek van Koophandel worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. In het eerste lid van artikel 75g worden de woorden „of tot wederopzegging” geschrapt.

2°. Het eerste lid van artikel 75i wordt vervangen door het navolgende:

Ieder der partijen kan de agentuurovereenkomst zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen doen eindigen, doch de partij, die dit doet zonder dat de wederpartij daarin toestemt, is schadeplechtig, tenzij zij de overeenkomst aldus doet eindigen om een dringende, aan de wederpartij onverwijld medegedeelde reden.

Eveneens is schadeplichtig de partij, die door opzet of schuld aan de wederpartij een dringende reden heeft gegeven om de agentuurovereenkomst zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen te doen eindigen, indien de wederpartij van die bevoegdheid gebruik heeft gemaakt of de rechter op die grond krachtens artikel 75*m* de agentuurovereenkomst ontbonden heeft verklaard.

Ingeval een der partijen schadeplichtig is, heeft de wederpartij het recht de in artikel 75*j* bedoelde schadeloosstelling alsook een volledige schadevergoeding te vorderen.

3°. Het eerste lid van artikel 75*j* wordt gelezen:

De schadeloosstelling, bedoeld in artikel 75*i*, is gelijk aan het loon voor de tijd, dat de agentuurovereenkomst bij regelmatige beëindiging had behoren voort te duren.

4°. Artikel 75*k* vervalt.

5°. Artikel 75*l* wordt gelezen:

Ieder vorderingsrecht krachtens artikel 74*i* vervalt na verloop van een jaar.

6°. De eerste twee leden van artikel 75*m* worden gelezen:

Ieder der partijen is te allen tijde bevoegd zich wegens gewichtige redenen tot de rechter te wenden met het schriftelijk verzoek de agentuurovereenkomst ontbonden te verklaren. Elk beding, waarbij deze bevoegdheid wordt uitgesloten of beperkt, is nietig.

Als gewichtige redenen worden beschouwd omstandigheden, die een dringende reden, als bedoeld in artikel 75*i*, zouden hebben opgeleverd, indien de agentuurovereenkomst deswege onverwijld beëindigd ware, alsook belangrijke veranderingen in de omstandigheden, welke van dien aard zijn, dat de agentuurovereenkomst billijkheids-halve dadelijk of na korte tijd behoort te eindigen.

7°. Na het vierde lid van artikel 75*m* wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

Indien de rechter het verzoek inwilligt wegens belangrijke veranderingen in de omstandigheden, kan hij, zo hem dat met het oog op de omstandigheden van het geval billijk voorkomt, aan een der partijen ten laste van de wederpartij een vergoeding toekennen: hij kan toestaan dat de vergoeding op door hem te bepalen wijze in termijnen wordt betaald.

Artikel V

Artikel 75*s* van het Wetboek van Koophandel wordt gelezen:

In afwijking in zoverre van het bepaalde in artikel 1639*h* en artikel 1639*i*, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek heeft ieder der partijen het recht, indien de dienstbetrekking tussen patroon en handelsreiziger voor onbepaalde tijd is aangegaan, dezelve te doen eindigen door opzegging met inachtneming van de termijn, bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement bepaald, en bij gebreke van dien, met inachtneming van een termijn van zes weken.

De termijn van opzegging kan niet korter zijn dan een maand en niet langer dan zes maanden: hij kan voor de patroon niet korter worden gesteld dan voor de handelsreiziger. Opzegging mag alleen geschieden tegen de laatste dag van een kalendermaand. Van deze bepalingen kan niet worden afgeweken.

Artikel VI

In de derde titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. Het eerste lid van artikel 375 wordt gelezen:

Op de arbeidsovereenkomst tussen de reder en de kapitein zijn de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing, met uitzondering van de artikelen 1639*f*, derde en vierde lid, 1639*h*, tweede en derde lid, 1639*i*, derde lid, 1639*j*, 1639*k*, 1639*s* en 1639*t*, en overigens voor zover daarvan in dit wetboek niet is afgeweken.

2°. Het eerste lid van artikel 384 wordt gelezen:

Eindigt de dienstbetrekking in het buitenland dan heeft de kapitein recht op vrij vervoer tot een haven in Nederland, tenzij hij wegens de wijze, waarop de dienstbetrekking is beëindigd, schadeloosplichtig is geworden. Indien de arbeidsovereenkomst is ontbonden op verzoek van de kapitein, op grond van gewichtige redenen, heeft hij dit recht slechts, indien de reder schadeloosplichtig is geworden.

3°. In artikel 391 wordt in plaats van „1639*l*—*n*” gesteld: 1639*n*.

Artikel VII

In de vierde titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. Artikel 397 wordt gelezen:

Op de arbeidsovereenkomst tussen de reder en de schepeling zijn de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing met uitzondering van de artikelen 1639*f*, derde en vierde lid, 1639*h*, tweede en derde lid, 1639*i*, derde lid, 1639*j*, 1639*k*, 1639*s* en 1639*t*, en overigens voorzover daarvan in dit wetboek niet is afgeweken.

2°. In het derde lid van artikel 423 wordt in plaats van „1639*o*” gesteld: „1639*o*, eerste lid”.

3°. In het derde lid van artikel 434 wordt in plaats van „1639*k*” gesteld: „1639*m*”.

4°. In artikel 435 wordt in plaats van „1639*o*” gesteld: „1639*o*, eerste lid”.

5°. Het eerste lid van artikel 443 wordt gelezen:

Eindigt de dienstbetrekking in het buitenland, dan heeft de schepeling recht op vrij vervoer, indien hij Nederlander is, tot een haven in Nederland, indien hij niet Nederlander is, ter keuze van de reder, tot de plaats waar de dienst aan boord van het schip is begonnen of tot een haven van het land waar hij thuis behoort, mits de schepeling zijn verlangen daartoe te kennen geeft uiterlijk op de dag volgende op die, waarop de dienstbetrekking eindigt, de in artikel 354 bedoelde dagen niet medegerekend, doch in ieder geval voor het vertrek van het schip. Echter heeft de schepeling dit recht niet, indien hij wegens de wijze, waarop de dienstbetrekking is beëindigd, schadeloosplichtig is geworden. Indien de arbeidsovereenkomst is ontbonden op verzoek van de schepeling op grond van gewichtige redenen, heeft hij dit recht slechts, indien de reder schadeloosplichtig is geworden. plichtig is geworden.

6°. In artikel 450*b* wordt in plaats van „1639*l*—*n*” gelezen: „1639*n*”.

7°. De eerste zin van het vierde lid van artikel 451*e* wordt gelezen:

De Raad voor de scheepvaart kan, op verzoek van de reder, de hoofdinspecteur voor de scheepvaart gehoord, het monsterboekje gedurende de tijd van ten hoogste een jaar inhouden, ingeval de schepeling de arbeidsovereenkomst heeft doen eindigen en deswege schadeloosplichtig is geworden.

8°. In artikel 450*p* wordt in plaats van „1639*l*—*n*” gelezen: „1639*n*”.

Artikel VIII

In de Faillissementswet worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

1°. Aan het slot van de eerste zin van artikel 40 wordt de punt geschrapt en wordt toegevoegd:

„en dat bij opzegging door arbeiders het bepaalde in artikel 1639*i*, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek niet in acht behoort te worden genomen.”

2°. Artikel 239 wordt gelezen:

Zodra de surséance een aanvang heeft genomen, kan de schuldenaar, met inachtneming van het bij artikel 228 bepaalde, aan arbeiders in zijn dienst, de dienstbetrekking opzeggen, met inachtneming van de overeengekomen of wettelijke termijnen, met dien verstande echter, dat in elk geval de dienstbetrekking kan worden geëindigd door opzegging met een termijn van zes weken of, indien die langer is, met inachtneming van de termijn, omschreven in artikel 1639*i*, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Zodra de surséance een aanvang heeft genomen, behoort bij opzegging der dienstbetrekking door arbeiders in dienst van de schuldenaar het bepaalde in artikel 1639*i*, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek niet in acht te worden genomen.

Van de aanvang der surséance af is het loon boedelschuld.

Artikel IX

Voor de toepassing van artikel 3 van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945 (*Staatsblad* no. F 214) wordt deze wet geacht te zijn een bestaande wet en niet geacht te zijn een nadere wettelijke regeling.

Artikel X

Deze wet treedt in werking op de dag volgende op die harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,